

پس از حدود دو ماه وقفه در صنعت هوانوردی کشور شوک قیمتی در بازار هوانوردی

پروازها برگشتند مسافران جا ماندند

صفحه ۵

نیاز اقتصاد ایران

تعرفه‌های درماني ۱۴۰۵ زیر ذره بین چالش‌های اجرای یک مصوبه وقتی تعرفه‌ها جواب نمی‌دهند

صفحه ۸

روایت «تعادل» از کاهش ۵،۱۴ میلیون بشکه‌ای تولید نفت کشورهای حاشیه خلیج فارس

شوک نفتی از هر مزتا وال استریت

قرار دارد؛ گلوگاهی که سال‌ها در گزارش‌های تحلیلی به عنوان «اسیب‌پذیرترین نقطه‌نجره تأمین انرژی جهان» توصیف می‌شد و حالا این سناریوی پرخطر، نه‌روی کاغذ که در واقعیت...

این یک «ژله‌ساختاری» در شریان اصلی اقتصاد جهان است. آن‌هم در منطقه‌ای که سال‌هاست لقب قلب تپنده بازار نفت را بدست می‌آورد. کاهش براساس گزارش بلومبرگ، تولید نفت منطقه نسبت به دوران پیش از جنگ حدود ۵۷ درصد

کاهش یافته‌است؛ عددی که به‌خوبی نشان می‌دهد داستان فقط یک اختلال موقت در خطوط تولید با صادرات نیست، بلکه نظم سنتی عرضه نفت از خلیج فارس به‌طور جدی به چالش کشیده شده است. در مرکز این تحول، تنگه هرمز

آمارهای گمرک از کاهش چشمگیر واردات ماشین‌آلات و مواد اولیه حکایت دارد

لزوم حمایت از صنایع

۷

یادداشت - ۱

ثبات نرخ ارز نشانه چیست؟

آلبرت بغزیان

در جریان طبیعی معاملات، کاهش دادوستدها و محدود شدن سلاز و کارهای بازار است؟ آنچه امروز دیده می‌شود بیشتر به یک سکون تحمیلی شبیه است تا ثباتی که از یک سیاست‌آرزی موفق و شفاف ناشی شده باشد. بازار از در هفته‌ها و روزهای اخیر ظاهر از التهاب‌های پرشتاب گذشته فاصله گرفته است، اما این آرامش لزوماً به معنای رسیدن بازار به تعادل نیست. آنچه از دل این وضعیت دیده می‌شود، بیش از آنکه نشانه‌ای از یک سیاست‌گذاری دقیق و تثبیت‌کننده باشد، حاکی از اختلال در روند طبیعی عرضه و تقاضاست. وقتی معاملات روان و شفاف انجام نمی‌شود، وقتی دسترسی‌ها محدود می‌شود و وقتی بخشی از شبکه‌های واسطه‌گری و انتقال ارز با مشکل روبرو هستند، طبیعی است که مومار قیمت هم موقتا آرام‌تر به نظر برسد؛ اما این آرامش، شکننده و ناپایدار است. ثبات فعلی بازار ارز را نباید به حساب موفقیت قطعی سیاست‌های بانک مرکزی گذاشت. اگر بازار در مسیر طبیعی خود عمل می‌کرد، باید اثر عرضه و تقاضای واقعی، همراه با داده‌های روشن و قابل‌راستی‌آزمایی در قیمت‌ها دیده می‌شد. اما امروز بخشی از آنچه در بازار رخ می‌دهد، زیر سایه عوامل بیرونی و غیرعادی قرار گرفته است؛ عواملی که خودبازار را از کار درمعمولش دور کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین نکات، نقش اختلال در زیرساخت ارتباطی و معاملاتی است. قطع اینترنت، محدود شدن دسترسی‌ها و برهم خوردن روندهای عادی ارتباطی می‌تواند به‌طور مستقیم بر سرعت، حجم و کیفیت معاملات اثر بگذارد. بازار ارز بازاری است که بیش از هر چیز به جریان لحظه‌ای اطلاعات و امکان واکنش سریع بازیگران وابسته است. وقتی این جریان مختل می‌شود، قیمت‌ها را اما واقعیت اقتصاد را بازتاب نمی‌دهند، بلکه بیشتر بازتابی از وضعیت ناقص بازار هستند.

از سوی دیگر به محدود شدن صرافی‌های وابسته به ایران در امارات نیز باید اشاره کرد؛ به مساله‌ای که می‌تواند یکی از کانال‌های مهم تأمین و جابه‌جایی ارز را از شکر قرار دهد. در چنین شرایطی اگر مسیرهای تأمین ارز دچار اختلال شوند، کاهش نوسان لزوماً نشانه بهبود نیست، بلکه ممکن است نشانه کاهش عمق بازار و افت تعداد معاملات باشد. بازاری که در آن بازیگران کمتر معامله می‌کنند به ظاهر آرام‌تر است، اما این آرامش الزاماً پایدار نیست و می‌تواند به محض بازگشت جریان عادی معاملات شکل دیگری پیدا کند. نکته مهم دیگر پیوند وضعیت ارز با شرایط جنگی و اختلال در صادرات است. در اقتصادهایی که با شوک‌های سیاسی و امنیتی روبرو می‌شوند، بازار ارز نخستین جایی است که آثار آن آشکار می‌شود. اختلال در صادرات، کاهش درآمد ارزی و محدود شدن مسیرهای انتقال پول همگی می‌توانند عرضه ارز را تضعیف کنند و انتظارات را برهم بزنند. در چنین فضایی هر نوع ثباتی که دیدیم، نشود باید با احتیاط تفسیر شود؛ زیرا ممکن است نه‌فقط جنس تعادل بلکه از جنس توقف موقت فعالیت‌ها باشد. بازار ارز ایران در شرایط فعلی بیش از آنکه بازار آزی مبتنی بر سلاز و کارهای بازاری باشد، به بازار آزی غیرعادی و متاثر از محدودیت‌های شتاب‌دار، به بیان دیگر وقتی مسیرهای اصلی عرضه و تقاضا دچار انسداد می‌شوند، قیمت دیگر الزاماً کارکرد سیگنال‌دهی دقیق خود را از دست می‌دهد. در چنین وضعی نه‌مصرف‌کننده، نه‌واردکننده و نه حتی سیاست‌گذار، تصویر کاملی از وضعیت واقعی بازار در اختیار ندارند و این وضعیت البته فقط به بازار ارز محدود نمی‌ماند؛ بازارهای دیگر، از جمله خودرو، مسکن و برخی کالاها نیز از حالت عادی و تعادلی خود فاصله گرفته‌اند. این هم‌زمانی نشان می‌دهد که مساله، یک نوسان مقطعی در یک بازار خاص نیست، بلکه نشانه‌ای از اختلال گسترده‌تر در سلاز و کار قیمت‌گذاری و دادوستد در اقتصاد است. وقتی اقتصاد به‌صورت هم‌زمان در چند بازار اصلی با عدم تعادل مواجه می‌شود، باید ریشه را فراتر از نوسان‌های روزمره جست‌وجو کرد. از منظر سیاست‌گذاری، پیام این تحلیل روشن است: ثبات ظاهری بازار را زگر بر پایه مداخله‌های شفاف، ابزارهای مشخص و سیاست‌های اعلام شده نباشد، نمی‌تواند نشانه موفقیت تلقی شود. تثبیت واقعی زمانی رخ می‌دهد که بازار بتواند با اطلاعات کامل، معاملات مستمر و دسترسی طبیعی بازیگران به‌ارز، به نقطه‌ای از تعادل برسد. اما اگر کاهش نوسان ناشی از افت معاملات، انسداد مسیرها یا باضطراب عمومی باشد، این ثبات بیشتر شبیه سکوت پیش از بارگشت التهابات است.

اتفاق صنایع، معادن و کشاورزی تهران با صدور بیانیه‌ای، فعالان اقتصادی و جامعه کارآفرینی کشور را به صیانت از سرمایه‌های انسانی و جلوگیری از تعدیل نیروی کار دعوت کرد. در بیانیه، حفظ و تداوم اشتغال را مهم‌ترین اقدام در راستای پاسداری میهنی در این دوره حساس دانسته و جامعه کارگری را به جامعه کارگران مستقل، خصوصی برشمرده و اعلام کرده است که خودداری از تعدیل نیروی انسانی در بنگاه‌های اقتصادی، مسوولیتی فراتر از حکمرانی شرکتی، بلکه برآمده از مسوولیت‌پذیری و ایران دوستی و از جمله مهم‌ترین اقدامات در مسیر گذر از این مقطع حساس تاریخی به شمار می‌آید.

«تعادل» بررسی می‌کند

جهش بورس آمریکا در سایه تنش‌های خاورمیانه

باعبروفت خام برنت از مرز ۱۰۷ دلار به‌زای هر بشکه و تداوم بسته بودن تنگه هرمز به عنوان شریان حیاتی تجارت جهانی، بازار سهام آمریکا نمایی جدید و متفاوت به نمایش گذاشت. در حالی که فشارهای ژئوپلیتیکی همواره زمینه‌ساز اصلاح‌ها فراهم می‌کنند، اما این بار نقش متفاوت را تجربه کرده‌اند. شاخص‌های اصلی وال استریت مسیر صعودی خود را از سر گرفته و بخشی از نگرانی‌ها را کاهش داده‌اند. این رکوردها نشان می‌دهد وال استریت بیش از آنکه بر پیامدهای جنگ تمرکز کند، به آینده چشم‌اندازهای مثبت در آمدی شرکت‌های آمریکایی...

صفحه ۴ | رابخوانید

هدسار برای تابستانی داغ

کم‌آبی پایتخت جبران نشد

تهران، شهری که سال‌هاست بحران آب‌دست‌وپنجه نرم می‌کند، حالا در آستانه ورود به فصلی قرار دارد که می‌تواند این بحران را به نقطه‌ای حساس‌تر برساند. با وجود بارندگی‌هایی که نسبت به سال گذشته اندکی بهبود یافته، کارشناسان هشدار می‌دهند که این افزایش نه‌تنها کافی نبوده، بلکه نتوانسته کمبودهای انباشته‌شده را جبران کند. در همین حال، پیش‌بینی‌ها از تابستانی گرم‌تر از حد معمول خبر می‌دهند؛ ترکیبی که می‌تواند فشار مضاعفی بر منابع آبی پایتخت وارد کند. احد وظیفه، رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشک‌سالی...

صفحه ۵ | رابخوانید

یادداشت - ۳

اقتصاد

در لبه پر تگاه

علی فراتی

در حال حاضر در بازه زمانی قرار داریم که اقتصاد کشور شرایط متفاوتی را به خود دیده است و هر روزی که آن سپری می‌شود هر قدر که فکری می‌کنیم که آیا شرایط خاص باشد؛ روز بعدی برای آن فرامی‌رسد و متوجه می‌شویم که واقعا پیچیده‌تر از شرایط قبل شدن هم می‌تواند امکان‌پذیر باشد. عملاً اقتصاد کشور با فراق‌بدها و معلول‌های متفاوتی روبرو می‌شود که حتی در برخی مواقع با خود فکر می‌کنیم که علم اقتصاد در مطالعه این بازه زمانی و شرایط پربازتاب، نخواهند توانست راهکار و نظر مطمئنی در برخی بخش‌ها داشته باشند که تا حدودی خصلت شرایط و علم اقتصاد همین است؛ زیرا اگر چه کم یا زیاد به بررسی بپردازیم علم اقتصاد و احتمالات و عدم قطعیت وارد می‌شود و آن چیزی است که این روزها تا حدود بسیاری به آن توجه می‌شود؛ زیرا سراسر در کمی و عدم قطعیت در بسیاری از بخش‌ها در نوردیده است که شاید در آینده اگر اندیشمندان و صاحب‌نظران به مطالعه این بازه زمانی و شرایط پربازتاب، بتوانند بخش‌های جدیدی را در اقتصاد و دیگر زمینه‌ها همچون سیاست یافته و کشف کنند.

حال اگر به‌صورت دقیق‌تر تا حدودی بقیه بخش‌ها را نادیده بگیریم و صرفاً اقتصاد را هدف مطالعه قرار دهیم با یک مورد مواجه می‌شویم که مطمئناً در آن بسیار بالاست و برای مثال باید گفت شرایط حاضر همان طور تا حدود بسیاری اقتصاد را تحت فشار قرار داده است، می‌تواند حتی در برخی ناحیه‌ها بسیار کم‌کند و متفاوت حاضر شود و همانند فردی است که هر چند تحت فشارهای جسمی و روحی متعدد قرار گرفته، اما ممکن است این شرایط و تنش‌های روحی رفتارها و تصمیم‌های سازشگرانه و متفاوت داشته باشد که منجر به افزایش آستانه تحمل او شود، اما همچنان نباید از آثار جسمی و فیزیکی متحمل شده که می‌تواند مدت‌ها بر او اثر بگذارد، مثل شد که عملاً برای تاحدودی شفاف‌سازی می‌توان بسیاری از شرکت‌های حقوقی بزرگ و...

ادامه در صفحه ۳

یادداشت - ۲

شکست ژئواکونومی کشورهای حاشیه خلیج فارس

افزایش نرخ تورم در سایه «جنگ سوم»

جهان - رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

جهان - رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

رکود تورمی در اروپا و شرق آسیا را هم زد و جنگ گاز قطر، ورود مستقیم چین به معادلات امنیتی منطقه و تبدیل بحران محلی به «بحران سیستمی» تبدیل کرد. این تحول همسوا با پژوهش‌های پس‌اصبح واکرین دربره کریدورهای تجاری نوظهور مانند IMEC از تجارت جهانی چین به معادلات منطقه، ابعاد این نبرد انرژی را از سطح منطقه‌ای به سطح جهانی را تقاداده است.

یادداشت - ۲

بهمن اکبری

درخواست ژئواکونومیک تحلیل گزارش نشریه اوراسیا ریویو (آوریل ۲۰۲۶)، جنگ محور امریکا-اسرائیل علیه ایران، صرفاً یک تقابل نظامی نیست؛ بلکه نقطه گسستگی است که نظم مالی، انرژی و روایی توسعه را در خلیج فارس به لرزه درآورده و شگاف میان «جهانی‌سازی کلاسیک» و «اقتصادهای سنگری» را آشکار ساخته است. این جنگ، برخلاف دو جنگ پیشین در خلیج فارس، در بستری رخ داد که «نجره‌های به هم پیوسته تأمین»، «اقتصاد دیجیتال شده» و «زیرساخت‌های شکننده انرژی» را در برابر شوک‌های بی‌دری، ناتوان و بی‌دفاع ساخته بود. این یادداشت پس از مرور محورهای کلیدی گزارش یاد شده، گفتمان آن نوشته را تحلیل کرده و در ادامه، تبیینی مفهومی از پیامدهای ژئواکونومیک این جنگ را ارائه می‌دهد.

نخست: اهم محورهای گزارش شامل موارد ذیل هستند

فروپاشی الگوی جهانی‌سازی و ورود جهان به عصر تعادل؛ بلکه از جنس توقف موقت فعالیت‌ها باشد. بازار ارز ایران در شرایط فعلی بیش از آنکه بازار آزی مبتنی بر سلاز و کارهای بازاری باشد، به بازار آزی غیرعادی و متاثر از محدودیت‌های شتاب‌دار، به بیان دیگر وقتی مسیرهای اصلی عرضه و تقاضا دچار انسداد می‌شوند، قیمت دیگر الزاماً کارکرد سیگنال‌دهی دقیق خود را از دست می‌دهد. در چنین وضعی نه‌مصرف‌کننده، نه‌واردکننده و نه حتی سیاست‌گذار، تصویر کاملی از وضعیت واقعی بازار در اختیار ندارند و این وضعیت البته فقط به بازار ارز محدود نمی‌ماند؛ بازارهای دیگر، از جمله خودرو، مسکن و برخی کالاها نیز از حالت عادی و تعادلی خود فاصله گرفته‌اند. این هم‌زمانی نشان می‌دهد که مساله، یک نوسان مقطعی در یک بازار خاص نیست، بلکه نشانه‌ای از اختلال گسترده‌تر در سلاز و کار قیمت‌گذاری و دادوستد در اقتصاد است. وقتی اقتصاد به‌صورت هم‌زمان در چند بازار اصلی با عدم تعادل مواجه می‌شود، باید ریشه را فراتر از نوسان‌های روزمره جست‌وجو کرد. از منظر سیاست‌گذاری، پیام این تحلیل روشن است: ثبات ظاهری بازار را زگر بر پایه مداخله‌های شفاف، ابزارهای مشخص و سیاست‌های اعلام شده نباشد، نمی‌تواند نشانه موفقیت تلقی شود. تثبیت واقعی زمانی رخ می‌دهد که بازار بتواند با اطلاعات کامل، معاملات مستمر و دسترسی طبیعی بازیگران به‌ارز، به نقطه‌ای از تعادل برسد. اما اگر کاهش نوسان ناشی از افت معاملات، انسداد مسیرها یا باضطراب عمومی باشد، این ثبات بیشتر شبیه سکوت پیش از بارگشت التهابات است.

ادامه در صفحه ۳

یادداشت - ۳

یادداشت - ۲

یادداشت - ۲

یادداشت - ۲

یادداشت - ۳

یادداشت - ۲

یادداشت - ۲

یادداشت - ۲